

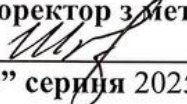
**ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Факультет суспільних і прикладних наук

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШІТАНЬКО
"29" серпня 2025 р.

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	С «Соціальні науки, журналістика та інформація»
Спеціальність:	С4 «Психологія»
Освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма:	«Практична психологія»
Освітній рівень:	другий (магістерський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська

**Івано-Франківськ
2025**

РОЗРОБНИК:
доктор психологічних наук, професор

Зіновія КАРПЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри психології
протокол №1 від 27.08.2025 р.
в.о. завідувача кафедри психології

Олена ХАЛІК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Олександра ПИТЛЮК-СМЕРЕЧИНСЬКА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 29.08.2025 р.

e-mail	zinoviia.karpenko@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра психології, 316 ауд.
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни «Методологія та організація психологічних досліджень»

У процесі вивчення навчальної дисципліни здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» (ОПП «Практична психологія») здобудуть уявлення про науку як сферу професійної дослідницької діяльності та систему підготовки наукових кадрів в Україні; розширять і систематизують свої знання методів описової, пояснювальної та практичної психології, а також методів математико-статистичної обробки емпіричних даних; навчатися організовувати власне дослідження в рамках підготовки кваліфікаційної роботи; ознайомляться зі способами впровадження результатів дослідження й опанують найпростіші з них; вироблять навички мовно-стилістичного, бібліографічного і технічного оформлення магістерської роботи.

Мета навчальної дисципліни полягає в тому, щоб опанувати епістемологічні й організаційно-методологічні засади наукового психологічного дослідження з орієнтацією на тему власної кваліфікаційної роботи.

Завдання навчальної дисципліни охоплюють широкий діапазон знань, умінь і навичок, що стосуються специфіки наукової діяльності, орієнтації в можливостях побудови наукової кар'єри, володіння якісними та кількісними методами психологічних досліджень, перевірки ефективності методів психологічної практики, створення програми і плану емпіричного дослідження, особливостей апробації та оформлення результатів дослідження.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- поняттєво-термінологічний апарат дисципліни;
- структуру, функції, класифікацію наук;
- рівні наукової методології;
- класифікацію методів психології;
- етапи розвитку психології в культурно-історичному вимірі;
- критерії різновидів валідності емпіричних досліджень;
- актуальні проблеми досліджень українських учених-психологів;
- систему підготовки й атестації наукових кадрів в Україні.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **уміти**:

- складати програму емпіричного дослідження з урахуванням специфіки обраної теми, методів і вибірки;
- обґрунтовано обирати дизайн експерименту (експериментальний план);
- формувати вибірку емпіричного дослідження;
- запобігати появі артефактів у процесі проведення експериментального дослідження;
- здійснювати контроль за зовнішніми змінними;
- коректно застосовувати теоретичні, якісні (описові) та кількісні (статистичні) методи дослідження;

– оформляти результати власних досліджень у вигляді доповідей, тез виступів на конференції, медіапрезентацій, статей, нарешті – кваліфікаційної магістерської роботи.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП “Практична психологія” (2025/2026).

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ІК. Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.	ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	-
ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.	ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.	ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.	ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.	ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні

	принципи та загальнолюдські цінності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	1		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	лекції	16 (в годинах)	4 (в годинах)
	семінари, практичні	14 (в годинах)	4 (в годинах)
Самостійна робота		60 (в годинах)	82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	Залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
	Психодіагностика та скринінг психічного здоров'я
	Управління проєктами
	Професійна компетентність та етика

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Тема 1. Поняття про науку та систему підготовки наукових кадрів в Україні (2 год)

Поняття про науку, її функції та класифікація. Основні атрибути психологічного дослідження: проблема, об'єкт і предмет дослідження, гіпотези, теоретична основа, методи. Поняття про методологію психологічних досліджень та її рівні: філософський, загальнонауковий, конкретно-науковий, процедурно-методичний. Теоретичні методи: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, класифікація, індукція, дедукція, аналогія. Класифікація методів психології, за Б.Г. Ананьєвим: організаційні, емпіричні, методи обробки даних, інтерпретаційні. Етапи розвитку психологічної науки згідно з типами наукової раціональності, за В.С. Стьопіним: класичний, некласичний, постнекласичний. Парадигмальні орієнтири розвитку психології: модернізм, постмодернізм, метамодернізм. Принципи психології: детермінізму, відображення, розвитку, єдності психіки і діяльності, системності. Специфіка підготовки наукових і науково-педагогічних працівників в Україні. Порядок здобуття наукових ступенів та присудження наукових звань. Сучасний стан української науки: здобутки, проблеми розвитку, перспективи розбудови.

Самостійне вивчення: опрацювати розділ 2 посібника Важинського С.Е. і Щербак Т.І. «Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник» [3]; розділи 1 і 2 посібника Федотової О. та Кудлая В. «Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти» [7].

Тема 2. Методи описової (розуміннєвої) психології (2 год)

Історія суб'єктивного методу. Гуманітарна парадигма, ідіографічний підхід, описова (розуміннєва) психологія, якісні методи: взаємозв'язок понять. Характеристика методів описових психологічних досліджень: інтроспекція, самозвіт, включене спостереження, емпатійне слухання, ідентифікація, бесіда як діалог, біографічний метод, метод кейсів, інтерпретація внутрішнього світу іншого, інтуїція. Поняття про психологічну герменевтику як науку про розуміння, інтерпретацію чи тлумачення сенсів, відчитаних із «тексту життя». Психолінгвістичні методи: контент-аналіз, дискурс-аналіз, інтент-аналіз, феноменологічний, тематичний, наративний аналізи. Проблема валідності якісних досліджень.

Самостійне вивчення: опрацювати статтю: Karpenko, Z., & Karpenko, Ye. «The value-target factors of future journalists' life-creation» [15].

Тема 3. Методи пояснювальної (експериментальної) психології (4 год)

Історія застосування об'єктивного методу. Природничо-наукова парадигма, номотетичний підхід, пояснювальна психологія, кількісні методи: взаємозв'язок понять. Характеристика методів пояснювальної психології: загальнонаукові (спостереження, експеримент, вимірювання); конкретно-наукові (тестування,

опитування, аналіз продуктів діяльності); метанаукові (математичне моделювання, статистичний аналіз). Поняття про експеримент. Типи змінних: незалежна, залежна, зовнішня та способи їх контролю. Поняття вибірки в експериментальному дослідженні. Критерії змісту, еквівалентності, репрезентативності вибірки та стратегії її формування (рандомізація, попарний відбір, репрезентативне моделювання, розподіл та ін.). Валідність психологічного експерименту: внутрішня, зовнішня, операціональна, конструктивна. Фактори, які порушують валідність експерименту. Вплив особистості експериментатора на результати дослідження (ефекти Пігмаліона, Хоторна, Барнума, плацебо, першого враження).

Самостійне вивчення: актуалізувати знання з експериментальної психології шляхом повторення базових понять з однойменного навчального посібника Галян О.І. та Галяна І.М. [10], розділ 6 навчального посібника Важинського С.Е. і Щербак Т.І. «Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник» [3].

Тема 4. Методи практичної психології (психологічної практики) (2 год)

Поняття про практичну психологію, її предмет, завдання, методи. Загальна характеристика методів психологічної практики: психологічне консультування, психологічна корекція, психотерапія, психотренінг. Основні напрями психологічної практики: психодинамічний (психоаналіз З. Фрейда, юнгіанський аналіз, адлеріанський аналіз та ін.), феноменологічний (напр. людино-центрована терапія К. Роджерса), екзистенціальний, за В. Франклом чи А. Ленгле та ін., позитивно-терапевтичний Н. Пезешкіана, когнітивно-поведінковий (А. Бандура, А. Бек, А. Елліс та ін.) тощо.

Самостійне вивчення: опрацювати статтю Карпенко З.С. «Культурно-історичні моделі верифікації ефективності психотерапії» [12]; здійснити огляд посібника Андрушко Я. «Основи психологічного тренінгу та психокорекція: навчальний посібник» [9].

Тема 5. Математико-статистичні методи у психологічних дослідженнях (2 год)

Поняття про вимірювальні шкали: номінальну, порядкову, інтервальну, пропорційну. Міри центральної тенденції та мінливості: мода, медіана, середнє арифметичне, стандартне відхилення, дисперсія. Критерії достовірності відмінностей: параметричні – F-критерій Фішера, t-критерій Ст'юдента; непараметричні – U-критерій Манна-Уїтні, критерій Вілкоксона. Кореляційний аналіз: коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона, коефіцієнт рангової кореляції Спірмена. Багатовимірні методи: множинний регресійний аналіз, факторний аналіз, кластерний аналіз.

Самостійне вивчення: актуалізувати і доповнити знання методів математичної статистики в психологічних дослідженнях за посібниками Вавринів О. [2], Климчука В.О. [13], Оришчин-Буждиган Л.С. [14] та ін.

Тема 6. Організація науково-психологічних досліджень (2 год)

Концептуально-орієнтувальний етап дослідження: визначення об'єкта, предмета, мети, завдань, робочих гіпотез дослідження, операціоналізація понять, формування теоретичної моделі предмета дослідження. Розробка програми емпіричного дослідження у складі планів: стратегічного, методичного, робочого. Реалізація обраного експериментального плану. Кількісна обробка емпіричних даних. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів. Підготовка експериментального звіту чи іншої наукової праці – монографії, статті, тез доповіді, кваліфікаційної (бакалаврської, магістерської) роботи.

Самостійне вивчення: опрацювати розділ 4 навчального посібника Бочелюка В.Й., Бочелюк В.В. «Методика та організація наукових досліджень з психології» [1], розділ 2 практичного посібника «Вавринів О. Організація та проведення психологічних і соціально-психологічних досліджень»[2], розділ 4 навчального посібника Федотової О. та Кудлая В. «Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти» [7].

Тема 7. Впровадження та оформлення результатів науково-психологічних досліджень (2 год)

Форми викладу результатів наукового дослідження: реферативний огляд, усна доповідь на конференції, стаття, тези доповіді, дисертація. Вимоги до структури і змісту складових частин магістерської роботи. Мова, стиль і синтаксис викладу змісту наукової праці. Технічні вимоги до оформлення схем (графів), таблиць, графіків, діаграм, гістограм, списку використаних джерел, додатків, медіапрезентацій. Процедура захисту магістерської роботи. Роль особистості вченого в науці. Функції наукового керівника. Норми академічної доброчесності. Захист авторських прав у науці.

Самостійне вивчення: опрацювати розділ 2 посібника Носенко Е.Л., Салюк М.А. «Методика та організація наукових досліджень» [5], розділи 8–9 посібника Важинського С.Е. і Щербак Т.І. «Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник» [3], розділи 6–8 навчального посібника Федотової О. та Кудлая В. «Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти» [7].

Зміст практичних занять

Тема 1. Поняття про науку та специфіку підготовки наукових кадрів в Україні (2 год)

1. Поняття про науку, її функції та класифікація.
2. Основні атрибути психологічного дослідження.
3. Поняття про методологію психологічних досліджень та її рівні.
4. Теоретичні методи психології.
5. Класифікація методів психології, за Б.Г. Ананьєвим.
6. Етапи розвитку психологічної науки згідно з типами наукової раціональності, за В.С. Стюпіним.
7. Парадигмальні орієнтири розвитку психології.
8. Принципи психології.
9. Специфіка підготовки наукових і науково-педагогічних працівників в Україні.
10. Сучасний стан української науки: здобутки, проблеми розвитку, перспективи розбудови.

Самостійна робота: проаналізувати три наукові статті під кутом зору актуальності порушеної проблеми, виду реалізованого наукового дослідження, типу теорії і характеру висунутої гіпотези.

Тема 2. Методи описової (розуміннєвої) психології (2 год)

1. Історія суб'єктивного методу.
2. Гуманітарна парадигма, ідіографічний підхід, описова (розуміннєва) психологія, якісні методи: взаємозв'язок понять.
3. Характеристика методів описових психологічних досліджень.
4. Поняття про психологічну герменевтику та її поняттєвий апарат.
5. Загальна характеристика психолінгвістичних методів.
6. Проблема валідності якісних досліджень.

Самостійна робота: навести приклади різної інтерпретації поведінки людини залежно від ставлення до неї іншої людини; її світоглядних переконань; етнокультурних упереджень; імпліцитної теорії особистості, якої дотримується спостерігач.

Тема 3. Методи пояснювальної (експериментальної) психології (2 год)

1. Історія застосування об'єктивного методу.
2. Природничо-наукова парадигма, номотетичний підхід, пояснювальна психологія, кількісні методи: взаємозв'язок понять.
3. Загальна характеристика методів пояснювальної психології.
4. Поняття про експеримент, типи змінних та способи їх контролю.
5. Поняття вибірки в експериментальному дослідженні, критерії та стратегії її формування.
6. Поняття про валідність психологічного експерименту і фактори її порушення.
7. Вплив особистості експериментатора на результати дослідження.

Самостійна робота: використовуючи рекомендовану літературу, (1) визначте переваги і недоліки основних дослідницьких методів: спостереження та експерименту; (2) поясніть принципи верифікації та фальсифікації наукових

гіпотез; (3) охарактеризуйте способи контролю впливу зовнішніх («інших») змінних на результат експерименту.

Тема 4. Методи практичної психології (психологічної практики) (2 год)

1. Поняття про практичну психологію, її предмет, завдання, методи.
2. Загальна характеристика методів психологічної практики.
3. Основні напрями психологічної практики:
  - 3.1 психодинамічний;
  - 3.2 феноменологічний;
  - 3.3 екзистенціальний;
  - 3.4 когнітивно-поведінковий.

Самостійна робота: провести аналіз ефективності використаних психотехнік у демонстраційному «феноменологічному експерименті» із застосуванням методичних засобів гештальт-терапії.

Тема 5. Математико-статистичні методи у психологічних дослідженнях (2 год)

1. Поняття про вимірювальні шкали.
2. Міри центральної тенденції та мінливості.
3. Критерії достовірності відмінностей.
4. Кореляційний аналіз.
5. Методи багатовимірної статистики.

Самостійна робота: розв'язати три задачі на застосування методів математичної статистики з розряду описової статистики, перевірки статистичних гіпотез і кореляційного аналізу, поміщених у посібниках Климчука В.О. [13] і Орицин-Буждиган Л.С. [14].

Тема 6. Організація науково-психологічних досліджень (2 год)

Концептуально-орієнтувальний етап дослідження: визначення об'єкта, предмета, мети, завдань, робочих гіпотез дослідження, операціоналізація понять, формування теоретичної моделі предмета дослідження. Розробка програми емпіричного дослідження у складі планів: стратегічного, методичного, робочого. Реалізація обраного експериментального плану. Кількісна обробка емпіричних даних. Аналіз та інтерпретація отриманих результатів. Підготовка експериментального звіту чи іншої наукової праці – монографії, статті, тез доповіді, кваліфікаційної (бакалаврської, магістерської) роботи.

Самостійна робота: проаналізувати магістерську роботу з теми, близької до теми власної кваліфікаційної роботи, не предмет її відповідності вимогам до організації та методології психологічних досліджень.

Тема 7. Впровадження та оформлення результатів науково-психологічних досліджень (2 год)

1. Форми викладу результатів наукового дослідження.
2. Вимоги до структури і змісту складових частин магістерської роботи.

3. Мова, стиль і синтаксис викладу змісту наукової праці.
4. Технічні вимоги до оформлення схем магістерської роботи.
5. Процедура захисту магістерської роботи.
6. Дотримання норм академічної доброчесності.

Самостійна робота: написати тези виступу і підготувати презентацію на звітну студентську конференцію з урахуванням структурно-змістових, мовно-стилістичних і технічних вимог.

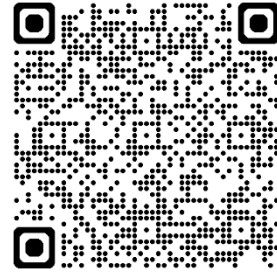
Зміст самостійної роботи здобувачів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	60	82
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	10
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	15	20
Підготовка звітів з практичних робіт	10	13
Підготовка до поточного контролю	10	12
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	15	27

ПОЛІТИКА КУРСУ

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

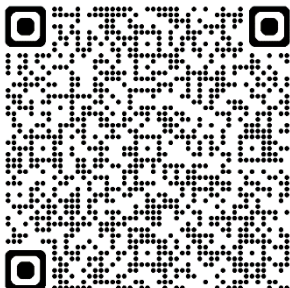
Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з “Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та

лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за [посиланням](#).

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за

[покликанням.](#)

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	Проблемно-пошуковий, теоретична тріангуляція, мультимедійні методи	Поточний контроль за видами самостійної роботи
ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.	Пояснювально-ілюстративний і творчо-проектувальний методи	Поточний контроль за видами самостійної роботи, програмований контроль (тестування)
ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.	Проблемно-пошуковий, маєвтична бесіда	Поточний контроль в усній та письмовій формах
ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній	Мозковий штурм, дискусія, написання есе, аналітичних оглядів, тез доповідей	Поточний контроль за виконанням обов'язкових самостійних робіт

формах, брати участь у фахових дискусіях.		
ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	Ділові ігри, аналіз проблемних ситуацій етичного характеру	Поточний контроль в усній формі
ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.	Проблемно-пошуковий, використання штучного інтелекту.	Програмований контроль (тестування), поточний контроль (рецензування наукових текстів)

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			міні	макс
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання відповіді на практичному занятті

Кількість балів	Характеристика

5 балів	Здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Ініціативне та творче ставлення до виконання різних типів завдань. Правильно виконує усі завдання. Здобувач освіти володіє всіма необхідними практичними навичками.
4 бали	В більшій мірі володіє навчальним матеріалом, але може допускати незначні помилки під час усних виступів та письмових відповідей, використовує лише обов'язкову літературу, недостатньо аргументує думку, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань не повною мірою, допускаючи при цьому окремі неточності. Здобувач володіє більшістю необхідних практичних навичок.
3 бали	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, з помилками (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Здобувач володіє менш як половиною необхідних практичних навичок.
2 бали	Поверхнево володіє навчальним матеріалом та не взмозі його викласти, пояснити, не розуміє змісту значної частини теоретичних питань та практичних завдань, засвоєно лише деякі поняття з теми. Здобувач володіє лише деякими практичними навичками.
0 балів	Не володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Кількість балів	Опис критерію
5 балів	Завдання виконано повністю, з високим рівнем якості, демонструє глибоке розуміння матеріалу. Робота характеризується творчим підходом, глибоким аналізом і застосуванням теоретичних знань на практиці. Усі аспекти завдання розкрито, а результати роботи є обґрунтованими. У практичних завданнях використано правильні методи аналізу та прийнято оптимальні рішення. Структура й оформлення роботи відповідають усім вимогам, робота вирізняється чіткістю та логічністю.

4 бали	Завдання виконано якісно та з дотриманням основних вимог. Робота демонструє достатній рівень розуміння матеріалу, наявність високого рівня розвитку навичок аналізу, синтезу, узагальнення. Теоретичні знання застосовано правильно, залучено відповідний інструментарій для виконання завдань. У практичних завданнях результати здебільшого коректні, хоча можуть бути незначні недоліки в деталях, таких як неповний аналіз окремих аспектів. Робота структурована й логічно оформлена, а висновки відповідають поставленим цілям. Оформлення відповідає вимогам, незначні недоліки не впливають на якість. Результати роботи можуть бути використані на практиці, але окремі аспекти потребують доопрацювання.
3 бали	Завдання виконано з дотриманням основних вимог, однак воно демонструє середній рівень розуміння матеріалу студентом. У роботі використано обмежену кількість теоретичних джерел, або вони застосовані некоректно. Для практичних завдань результати мають загальну відповідність вимогам, проте присутні недоліки в деталях, таких як неповне розкриття задачі чи наявність окремих помилок. Студент демонструє здатність виконувати завдання, але без достатньої глибини та критичного осмислення. Наявні недоліки в структурі роботи або застосуванні методів. Частково дотримано вимоги до оформлення, але є логічні неточності. Результати роботи мають обмежене практичне значення, можливі помилки в їх застосуванні.
2 бали	Завдання виконано частково або невідповідно до поставлених вимог. Результати роботи демонструють низький рівень розуміння теми та відсутність самостійності у виконанні. При виконанні завдання спостерігається мінімальне залучення теоретичних знань, не використано за необхідності належний інструментарій. У практичних типах завдань допущено серйозні помилки, які призводять до викривлення суті роботи. Порушено вимоги до оформлення або структури, а також спостерігаються грубі помилки в обґрунтуванні рішень чи результатів. Робота хаотично структурована, не дотримано вимог до оформлення, а результати є некоректними або непридатними для практичного застосування.
0 балів	Завдання не виконано або виконано повністю неправильно

Критерії оцінювання розв'язання професійно-орієнтованого завдання (психологічної задачі)

При оцінюванні професійно-орієнтованого завдання (психологічної задачі), враховуються наступні показники:

- рівень засвоєння теоретичних знань студентами;
- самостійність їх оцінних суджень;
- вміння застосовувати набуті теоретичні знання з психології при розв'язанні задач;
- характеристики відповідей при розв'язанні задач;
- уміння розв'язувати проблемні ситуації, робити висновки, формулювати гіпотези тощо;
- навички самостійного розв'язання задач репродуктивного, продуктивного чи творчого рівня студентами.

Оцінюванню підлягають загальні уміння:

- характеристики відповіді: елементарна, фрагментарна, неповна, повна, логічна, доказова, творча; її глибина, доказовість, узагальненість, обґрунтованість, осмисленість, креативність мислення тощо;
- якість знань: правильність, повнота осмисленість, глибина, гнучкість, системність, узагальненість;
- ступінь сформованості загальнонавчальних та предметних умінь та навичок;
- рівень оволодіння розумовими операціями (аналіз, синтез, порівняння, уміння робити висновки тощо);
- самостійність оцінних суджень.

Оцінюванню підлягає також відповідність запропонованого здобувачем освіти розв'язку задачі таким вимогам:

- 1) узгодженість отриманого результату з умовами задачі;
- 2) обґрунтованість обраного шляху розв'язання;
- 3) логіка розв'язання, що відбиває ступінь розуміння умов задачі;
- 4) використання в процесі розв'язання психологічних знань, володіння понятійним апаратом психологічної науки.

Відповіді мають продемонструвати знання теоретичного матеріалу теми, володіння поняттєвим апаратом, вміння висловити власну думку, зробити висновок, використовувати теоретичні знання при комплексному розв'язанні задач.

Деталізовані критерії оцінювання розв'язання професійно-орієнтованого завдання (психологічної задачі)

Оцінка	Критерії
5 балів	Здобувач правильно розв'язав психологічну задачу, дано розгорнуте пояснення та обґрунтування зробленого висновку. Здобувач демонструє методологічні та теоретичні знання, вільно володіє науковою термінологією. При аналізі запропонованої ситуації виявляє творчі здібності, знання додаткової літератури. Демонструє

	добрі аналітичні здібності, здатний при обґрунтуванні своєї думки вільно проводити аналогії між темами, психічними явищами. Вміє аргументувати свої думки.
4 бали	Задача вирішена правильно, дано пояснення та обґрунтування зробленого висновку. Здобувач демонструє методологічні та теоретичні знання, проте допускає деякі неточності під час оперування науковою термінологією й деякі помилки під час встановлення логічних взаємозв'язків.
3 бали	Здобувач показує знання методики розв'язання психологічної задачі та змісту застосовуваного понятійного апарату і формул. Проте допущені помилки у розв'язанні не дають можливості зробити правильні висновки. Здобувач допускає суттєві помилки під час встановлення логічних взаємозв'язків та використанні наукової термінології.
2 бали	Здобувач частково розв'язав психологічну задачу, але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату та методики розв'язання задачі.
0 балів	Здобувач неправильно розв'язав психологічну задачу, показав незадовільне знання понятійного апарату, або взагалі нічого не відповів.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру. За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в залікових відомостях оцінюється в балах (згідно з **Шкалою оцінювання знань за ЄКТС**).

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзаameni без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Бочелюк, В., Бочелюк В. Методика та організація наукових досліджень з психології. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 360 с.
2. Вавринів О. Організація та проведення психологічних і соціально-психологічних досліджень: практичний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 116 с.
3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб./ за заг. ред. Л.Г. Ліпич. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 220 с.
5. Носенко Е.Л., Салюк М.А. Методика та організація наукових досліджень. Методичний посібник. Дніпропетровськ: ПФ Стандарт-Сервіс, 2015. 52 с.
6. Туриніна О.Л. Методологія та методи психологічних досліджень: навчально-методичний посібник. Київ: ВД «Персонал», 2018. 206 с.
7. Федотова О., Кудлай В. Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Київ: МДУ, 2024. 122 с.
8. Швець Ф.Д. Методологія та організація наукових досліджень :навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2016. 151 с.

Додаткова література

9. Андрушко Я. Психокорекція: навчально-методичний посібник. Львів: видавництво Львівської політехніки, 2021. 236 с.
10. Галян О. І., Галян І. М. Експериментальна психологія: навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2012. 400 с.
11. Карпенко З. Епістемологічні модули методологічної тріангуляції в персонології. *Психологія особистості*. 2017. 1(8). С. 7–13.
12. Карпенко З.С. Культурно-історичні моделі верифікації ефективності психотерапії. *Психологія і суспільство*. 2022. № 2. С. 97–112.
13. Климчук В. О. Математичні методи у психології. Навчальний посібник для студентів психологічних спеціальностей. Київ: Освіта України. 2009. 288 с.
14. Оришин-Буждиган Л. С. Математичні методи у психології: практичний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 180 с.
15. Karpenko, Z., & Karpenko, Ye. The value-target factors of future journalists' life-creation. *Journal of Education Culture and Society*. 2021. №1. P. 86–99.
16. Karpenko Z. Axiological Personology in Ukraine. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, 2021. 144 p.
17. Manoukian E. B. Mathematical Nonparametric Statistics. Taylor & Francis, 2022. 326 p.

Електронні інформаційні ресурси

18. Реєстр наукових фахових видань України.
URL: <http://nfv.ukrintei.ua/>
19. Committee on Publication Ethics.
URL: <https://publicationethics.org>
20. Web of Science.
URL: <https://apps.webofknowledge.com>
21. Google scholar.
URL: <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
22. Наукова періодика України.
URL: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
23. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія». URL: <http://chitalka.info/psy.html>.
24. Психологія UA. URL: <http://psychologiya.org.ua/>
25. Студентська бібліотека.
URL: <http://studentbooks.com.ua/>
26. Всеукраїнська електронна бібліотека.
URL: <http://youalib.com/>